

Žáci, v tomto týdnu se naučíme řešit slovní úlohy o pohybu. Na konci týdne byste měli umět **řešit tyto slovní úlohy**.

Kontrolní příklady XI vypočítejte, ofotěte a pošlete ke kontrole na mailovou adresu: prasivkova@zsstjicin.cz

Sledujte na stránkách <https://prasivkova.tridnistranky.cz/rozvrh-hodin/> rozvrh hodin. Když najedete myší na okno, rozbalí se vám informace o předmětu: v kolik hodin, která třída a kdo ji vyučuje. V pondělí se seznámíme se slovními úlohami, vypočítáme několik vzorových slovních úloh, následující dny budete samostatně procvičovat, ve středu v 9:00 hodin se sejdem na Skypu, kde si můžete přichystat slovní úlohy, ve kterých bude něco nejasné.

Skype Dana Prašivková s logem ZŠ Starý Jičín

Ať se daří 😊

Slovní úlohy o pohybu

Postup řešení slovních úloh pomocí rovnic.

1. Pozorně přečteme zadání úlohy
2. Zařadíme k vhodnému typu slovní úlohy
3. Označíme (rozpoznáme) neznámou
4. Podmínky úlohy vyjádříme zápisem pomocí neznámé
5. Sestavíme rovnici
6. Vyřešíme rovnici
7. Výsledek můžeme ověřit zkouškou
8. Zapišeme slovní odpověď

Slovní úlohy o pohybu

Rychlost: v

Doba pohybu: t

Dráha: s

$$S = v \cdot t$$

$$v = \frac{s}{t}$$

$$t = \frac{s}{v}$$

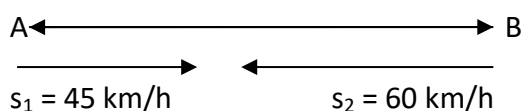
Rozeznáváme dva typy úloh o pohybu:

„Srážecí“ – dvě vozidla jedou proti sobě

1. současně

Př: Vzdálenost mezi dvěma městy A a B je 210 km. Z obou míst vyjela proti sobě současně dvě auta. Auto z A jede průměrnou rychlostí 45 km/h, auto z B 60 km/h. Kdy a jak daleko od místa A se auta setkají?

$$s = 210 \text{ km}$$

$$s_1 = v_1 \cdot t_1$$

$$s_2 = v_2 \cdot t_2$$

	s	v	t
A	S ₁	45 km/h	45 km/h · t
B	S ₂	60 km/h	60 km/h · t

Jako neznámá je označena doba pohybu t, protože obě auta vyjela současně, do setkání tedy obě jela stejně dlouhou dobu. Dohromady obě auta ujela právě 210 km (vzdálenost obou míst).

$$s = s_1 + s_2$$

$$s = v_1 \cdot t + v_2 \cdot t$$

$$210 = 45t + 60t$$

$$210 = 105t \quad /: 105$$

$$t = 2 \text{ h}$$

$$s_1 = v \cdot t$$

$$s_2 = v \cdot t$$

$$s_1 = 45 \cdot 2$$

$$s_2 = 60 \cdot 2$$

$$\underline{s_1 = 90 \text{ km}}$$

$$\underline{s_2 = 120 \text{ km}}$$

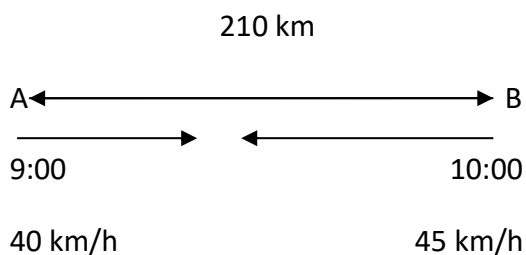
$$\text{zk: } s = s_1 + s_2$$

$$210 = 90 + 120$$

Odpověď: Auta se setkají za 2 hodiny ve vzdálenosti 90 km od bodu A.

2. s časovým posunem

Př: Vzdálenost mezi dvěma městy A a B je 210 km. Z obou míst vyjela proti sobě dvě auta. V 9 hodin auto z A vyjelo průměrnou rychlostí 40 km/h, v 10 hodin auto z B 45 km/h. Kdy a jak daleko od místa A se auta setkají?

	s	v	t
A	s_1	40 km/h	40 km/h x t
B	s_2	45 km/h	45 km/h x (t - 1)

$$s = s_1 + s_2$$

$$210 = 40t + 45(t - 1)$$

$$t = \underline{3 \text{ h}} \qquad \underline{9 + 3 = 11}$$

$$s_1 = v \cdot t$$

$$s_2 = v \cdot (t - 1)$$

$$s_1 = 40 \cdot 3$$

$$s_2 = 45 \cdot (3 - 1)$$

$$\underline{s_1 = 120 \text{ km}}$$

$$\underline{s_2 = 90}$$

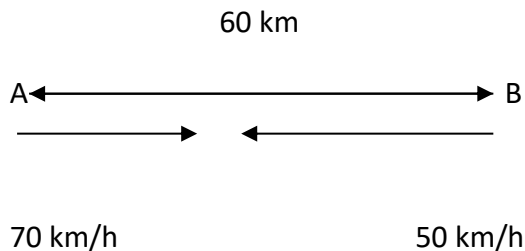
Zk: $s = s_1 + s_2$

$$210 = 120 + 90$$

Odpoř: Auta se setkají ve 12 hodin ve vzdálenosti 120 km od místa A.

Příklady k procvičení:

1. Kdy a kde se setkají dva vlaky, které vyjely současně proti sobě ze stanic A a B vzdálených 60 km, jestliže vlak ze stanice A jel rychlostí 70 km/h a vlak ze stanice B rychlostí 50 km/h?

Geniální metoda:

$$70 + 50 = 120$$

$$60 : 120 = 0,5 \text{ h} = \underline{\underline{30 \text{ min}}}$$

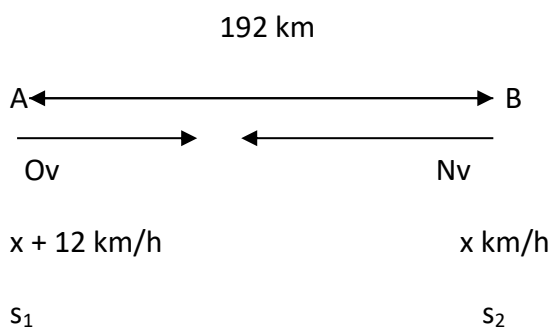
$$s = v \cdot t$$

$$s = 70 \cdot 0,5$$

$$\underline{\underline{s = 35 \text{ km}}}$$

Vlaky se setkají za 30 min 35 km od bodu A.

2. Ze dvou míst A a B vzdálených od sebe 192 km vyjedou současně proti sobě osobní a nákladní vlak. Osobní vlak má průměrnou rychlost o 12 km/h větší než nákladní vlak. Jakými rychlostmi vlaky jedou, jestliže se setkají za 2 hodiny?

$$s = s_1 + s_2$$

$$192 = v_1 \cdot t_1 + v_2 \cdot t_2$$

$$192 = (x + 12) \cdot 2 + x \cdot 2$$

$$192 = 2x + 24 + 2x$$

$$192 = 4x + 24 \quad /- 24$$

$$168 = 4x$$

$$\underline{42 = x}$$

$$Ov \quad 42 + 12 = 54 \text{ km/h}$$

$$Nv \quad 42 \text{ km/h}$$

Osobní vlak jel rychlostí 54 km/h a nákladní vlak jel 42 km/h.

3. Vzdálenost z Olomouce do Brna je 77 km. V 16.00 h. vyjelo z Olomouce do Brna osobní auto průměrnou rychlostí 100 km/h. O půl hodiny později vyjel z Brna do Olomouce motocyklista průměrnou rychlostí 80 km/h. V kolik hodin se setkají?

4. Kdy a kde se setkají dvě auta, která vyjela současně proti sobě z měst A a B vzdálených 90 km, jestliže auto z města A jede rychlostí 75 km/h a auto z města B rychlostí 60 km/h?

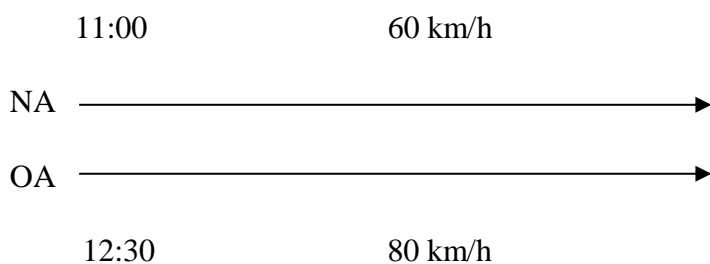
5. V 8 hodin vyšel Pepa z Hůrky do Lhotky rychlostí 3 km/h a v 9 hodin vyšel Tonda ze Lhotky do Hůrky rychlostí 5 km/h. Jak daleko od sebe jsou obě vesnice, jestliže se Pepa s Tondou potkali v 9.30 hodin?

6. Ze stanic A a B, jejichž vzdálenost je 380 km, vyjely současně proti sobě dva vlaky. Průměrná rychlost vlaku jedoucího z A do B byla o 5 km/h větší než průměrná rychlost vlaku jedoucího z B do A. Za 2 hodiny po výjezdech obou vlaků byla jejich vzdálenost 30 km. Vypočítejte rychlosti vlaků.

„Honící“ – rychlejší dohání pomalejšího

1. s časovým posunem

Z Pardubic vyjelo v 11.00 hodin nákladní auto průměrnou rychlostí 60 km/h. Za ním ve 12:30 hodin osobní auto 80 km/h. Za jak dlouho a jak daleko od Pardubic dostihne osobní auto nákladní?

	s	v	t
A	S_1	60 km/h	60 km/h x t
B	S_2	80 km/h	80 km/h x (t - 1,5)

$$S_1 = S_2$$

$$v_1 \cdot t_1 = v_2 \cdot t_2$$

1. možnost $60t = 80(t - 1,5)$

2. možnost $60(t + 1,5) = 80t$

$t = 6 \text{ h}$

$$s_1 = v \cdot t$$

$$s_1 = 60 \cdot 6$$

$s_1 = 360 \text{ km}$

$$s_2 = v \cdot t$$

$$s_2 = 80(6 - 1,5)$$

$s_2 = 360 \text{ km}$

Zk:

$$S_1 = S_2$$

$$360 = 360$$

Odpořď: Osobní auto dostihne nákladní za 4,5 h a 360 km od Pardubic.

Řešené příklady:

1. Za chodcem jdoucím průměrnou rychlostí $5 \frac{km}{h}$ vyjel z téhož místa o 3 hodiny později

cyklista průměrnou rychlostí $20 \frac{km}{h}$. Za jak dlouho dohoní cyklista chodce?

$$v_1 = 5 \frac{km}{h}, t_1 = (x+3) h, s_1 = v_1 \cdot t_1 \qquad v_2 = 20 \frac{km}{h}, t_2 = x h, s_2 = v_2 \cdot t_2$$

$$s_1 = s_2$$

$$v_1 \cdot t_1 = v_2 \cdot t_2$$

$$5 \cdot (x+3) = 20 \cdot x$$

$$15 = 15x$$

$$x = 1 \text{ hod}$$

Cyklista dohoní chodce za jednu hodinu.

2. Za cyklistou jedoucím průměrnou rychlostí $20 \frac{\text{km}}{\text{h}}$ vyjede z téhož místa o 2 hodiny

později auto rychlostí $60 \frac{\text{km}}{\text{h}}$. Za jak dlouho dohoní auto cyklistu?

$$v_1 = 20 \frac{\text{km}}{\text{h}}, t_1 = (x+2) \text{ h}, s_1 = v_1 \cdot t_1 \qquad v_2 = 60 \frac{\text{km}}{\text{h}}, t_2 = x \text{ h}, s_2 = v_2 \cdot t_2$$

$$s_1 = s_2$$

$$v_1 \cdot t_1 = v_2 \cdot t_2$$

$$20 \cdot (x+2) = 60 \cdot x$$

$$20x + 40 = 60x$$

$$40x = 40$$

$$x = 1 \text{ hod}$$

Auto dohoní cyklistu za 1 hodinu.

3. Z přístavu A na řece vyjel parník rychlostí 12 km/h směrem k přístavu B. O dvě hodiny později vyjel za ním z A do B jiný parník rychlostí 20 km/h . Oba parníky přijely do B současně. Jaká je vzdálenost z A do B?

$$v_1 = 12 \frac{\text{km}}{\text{h}}, t_1 = (x+2) \text{ h}, s_1 = v_1 \cdot t_1 \qquad v_2 = 20 \frac{\text{km}}{\text{h}}, t_2 = x \text{ h}, s_2 = v_2 \cdot t_2$$

$$s_1 = s_2$$

$$v_1 \cdot t_1 = v_2 \cdot t_2$$

$$12 \cdot (x+2) = 20 \cdot x$$

$$8x = 24$$

$$x = 3 \text{ h}$$

$$s_1 = s_2 = 3 \cdot 20 = 60 \text{ km}$$

Přístav je vzdálen 60 km.

Příklady k procvičení:

7. V 7 hodin vyšel chodec průměrnou rychlostí 5 km/h . V 10 hodin vyjel za ním cyklista rychlostí 14 km/h . Kdy ho dohoní?

8. Z kasáren vyjela kolona vojenských aut rychlostí 40 km/h . Za 1 h 30 min byla za kolonou vyslána motospojka jedoucí průměrnou rychlostí 70 km/h . Za jak dlouho a v jaké vzdálenosti od kasáren dohoní motospojka kolonu?

40 km/h

K $\longrightarrow$

M $\longrightarrow$

O 1:30 h později

70 km/h

$$s_1 = s_2$$

$$v_1 \cdot t_1 = v_2 \cdot t_2$$

$$40 \cdot t = 70 \cdot (t - 1,5)$$

$$40t = 70(t - 1,5)$$

$$40t = 70t - 105 \quad / - 70t$$

$$-30t = -105 \quad / : (-30)$$

$$\underline{t = 3,5}$$

$$3,5 - 1,5 = 2$$

$$S_1 = v_1 \cdot t_1$$

$$S_1 = 40 \cdot 3,5$$

$$\underline{S_1 = 140 \text{ km}}$$

Motospojka dohoní kolonu za 2h po 140 km.

9. Za cyklistou, který jel rychlostí 16 km/h, vyjel o 3 hodiny později motocyklista rychlostí 48 km/h .
Kdy motocyklista dohoní cyklistu?

10. Turista šel rychlostí 5 km/h . Za půl hodiny za ním vyjel po stejné trase cyklista průměrnou rychlostí 20 km/h . Za kolik minut dohoní cyklista turistu a kolik kilometrů ujede?

Kontrolní úkoly XI

1. V 6 hodin ráno odpochovala z kasáren četa vojáků rychlostí 5 km/h. V 8 hodin vyrazila za ní spojka rychlostí 15 km/h. V kolik hodin a jak daleko od kasáren dostihne spojka četou?
2. V 8.30 h vyjela skupinka dětí z tábora na celodenní výlet. Po deváté se prudce zhoršilo počasí a vedoucí tábora se rozhodl poslat za dětmi po stejné trase autobus, který vyjel v 10.30 h. Za jak dlouho a v jaké vzdálenosti od tábora dojede autobus děti, jestliže děti ujedou za 1 hodinu průměrně 15 km a autobus jede rychlostí 75 km/h?
3. Z Prahy do Olomouce je přibližně 250 km. V 6 hodin vyjel z Prahy do Olomouce rychlík průměrnou rychlostí 85 km/h. Ve stejném okamžiku vyjel z Olomouce do Prahy osobní vlak průměrnou rychlostí 40 km/h. V kolik hodin a v jaké vzdálenosti od Prahy se setkají?
4. Honza si ujednal se svým spolužákem, který bydlí v obci vzdálené 7 km, že se v neděli sejdou. Podle ujednání vyjeli oba proti sobě v 7 hodin na kole z domova. Honza jel rychlostí 18 km/h, jeho spolužák 12 km/h. V kolik hodin se setkali?